

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠA ZA RADIO 94

(Postojna, 23.5.2006)

NOVINARKA: No, Slovenija pa, če greva na celotno državo, je v teh dneh dobila zeleno luč, da 1. 1. 2007 prevzame evro. Vsekakor izreden uspeh, vendar pa me zanima, kako bo uvedba izgledala v praksi? V državah EU, kjer so evro kot plačilno sredstvo uvedli že pred leti pred nami, imajo med drugim tudi negativno izkušnjo porasta cen oziroma znižanja standarda, bova rekla, tako bo bolje. Imate v mislih kakšne ukrepe, ki bodo tak pojav pri nas preprečili?

PREMIER JANEZ JANŠA: Izkušnje teh dvanajstih držav, ki so že uvedle evro, so pozitivne in negativne. Niso povsod pač negativne, ko gre za...no, negativne v zvezi z uvedbo evra praktično niso nikjer, ker evro je zelo stabilna, trdna valuta. Je globalni igralec na mednarodnem monetarnem trgu ali pa polju. In nobena država v tem trenutku ne razmišlja, da bi evro odpravila, pa spet uvedla svojo lastno valuto. Nekaj eksotičnih idej, ki smo jih sledili v sosednji Italiji, v predvolilni kampanji, je zamrlo hkrati s koncem te kampanje. Res pa je, da so nekatere države, med njimi že omenjena sosednja Italija, imele velike težave pri brzdanju špekulativnega dviga cen. Dejstvo je, da samo zamenjava valute nobeno stvar ne podraži, niti ne poceni. Nekaj je pač vredno toliko, kot je vredno, ne glede na to ali to meriš v evrih, dolarjih, tolarjih, v čemer koli. Vendar so še posebej trgovci, ki prodajajo majhne stvari, stvari majhne vrednosti, v Italiji to izkoristili, zato ker ljudje niso bili v prvi fazi pozorni na veliko razliko med, ne vem, vrednostjo enega tolarja, pa ene lira, ki je bila velika. Tudi pri nas je velika razlika med vrednostjo enega tolarja, pa vrednostjo enega evra, to je 1:240 približno. Kar seveda pomeni, da je tudi drobiž v evrih denar. Običajno rečemo drobiž kovancem, vendar so kovanci v evrih tudi veliko vredni. Precej več oziroma približno 240-krat več, kot kovanci sedanje tolarске valute. In tukaj je treba biti pozoren v gostinstvu, v storitvah, pri parkiranju, kjerkoli, kjer se uporabljajo majhni zneski. Tukaj se običajno skuša ta prehod izkoristiti, ali pa se je skušal izkoristiti v državah, kjer že imajo to izkušnjo z zaokroževanjem teh cen navzgor, zato da to preprečimo. To seveda uspe tam, kjer ljudje niso pozorni, kjer so pripravljeni to plačevati. In kjer nihče ne obvesti tržno inšpekcijo, in tako dalje. Zaradi tega, da se mi navadimo na ta preračunavanja in da ljudje sami začnejo počasi kontrolirati te cene, smo uvedli zgodnje dvojno označevanje cen. V lanskem letu, ko je bil tukaj na obisku sedanji in bivši tudi, predsednik italijanske vlade Romano Prodi, sem imel dolg razgovor z njim, kjer mi zelo natančno razlagal te napake, ki so jih

naredili v sosednji državi in je dejal, da je eden glavnih razlogov, da je prišlo do teh podražitev pri njih to, da niso pravočasno uvedli daljšega dvojnega označevanja cen. Ljudje enostavno niso bili sposobni v nekaj tednih to sami kontrolirati. Mi smo to naredili, daljše obdobje, enega najdaljših ob tem prehodu. Poleg tega pa bo takrat, ko bo prišlo do zamenjave, in to se bo zgodilo na hitro v prvih dneh I. 2007, posebno pozorna tudi tržna inšpekcija. In jaz sem prepričan, da, vsaj ko gre za te večje cene, tukaj ne bo možno veliko špekulirati. Pri manjših cenah oziroma pri artiklih manjše vrednosti pa je največ odvisno od potrošnikov. Če bodo oni reagirali, potem se nobenemu trgovcu ne bo zdelo smiselno iz špekulativnih razlogov dvigovati cene, ker pač ne bo nič prodal.

NOVINARKA: No, še za konec vprašanje, ki je pereče tudi za našo prihodnost, bom rekla. Bruselj nas je ob objavi pozitivnega konvergenčnega poročila pohvalil. Pa vendar izpostavil tudi nujnost pokojninske reforme, če hočemo dolgoročno ohraniti stabilnost javnih financ. Kako naj bi ta reforma izgledala in kaj bi prinesla sedanjim in bodočim rodovom? Od kod sredstva, ki jih bomo za pokojnine porabili, glede na vztrajno staranje populacije?

PREMIER JANEZ JANŠA: Ja, res je, nekaj opozoril je bilo. Mislim pa, da v tem trenutku pomembno, da je Slovenija tudi v tem krogu trinajstih držav, ki bomo v I. 2007 imeli evro. Slovenija je edina med novinkami, ki je te kriterije izpolnila. Jih je malo, ki se po teh kriterijih lahko kosajo z nami. Imamo enega najnižjih dolgov. Izpolnili smo tudi inflacijski kriterij. In s tega vidika bo Slovenija prispevala k stabilnosti evra. Kar se tiče tega opozorila, vezanega na pokojninsko reformo, je to klasično opozorilo v Evropi. Celotna Evropa ima problem s staranjem prebivalstva, tudi Slovenija. S prvo fazo pokojninske reforme, izvedeno tam I. 99 oziroma v prehodu stoletja, smo mi ta problem rešili z recimo čas tam do leta 2010, 2012. Do takrat Sloveniji ni treba delati nobenih rezov ali kakšnih dodatnih ukrepov, kajti spremembe, ki so bile takrat izglasovane, itak šele stopajo v veljavo. Delovna doba se počasi podaljšuje in dokončno bodo ti ukrepi, ki jih je sprejela že prejšnja vlada oziroma prejšnji parlament oziroma še predprejšnji, stopili v veljavo oziroma dokončno uresničeni šele tam okrog I. 2014. Če se v tem času demografski trendi v Sloveniji ne obrnejo, potem bo seveda potrebno tukaj iti v drugo fazo pokojninske reforme. Vendar pa v tem trenutku o tem sto procentno ni možno govoriti, kajti v tem vmesnem času bomo pokojninski sklad okrepili s sredstvi, ki jih bomo dobili od prodaje državnega premoženja, ki je zdaj v Kapitalski družbi pokojninskega zavarovanja. To bo ta kapitalski steber pokojninskega sistema kapitalsko okrepilo, s tem zmanjšalo pritisk na proračun, ali pa na povečanje pokojninskih prispevkov. Po drugi strani pa bomo skušali v teh prihodnjih letih

očistiti pokojninski sistem izdatkov, ki tja ne sodijo. V preteklih desetletjih se je marsikaj obesilo na pokojninski sistem, kar niso pokojnine, kar je potrebno med drugih delih proračuna ali pa celo pri zdravstveni blagajni, ne pa pri pokojninski. Taka očiščena slika kaže bistveno manj alarmantno stanje, kot pa ga skušajo nekateri prikazati. Zaradi te realne slike smo bili tudi sposobni v tem mandatu popraviti zakon tako, da se zdaj tudi pokojnine usklajujejo tako kot plače oziroma z rastjo plač. Bilo bi nepravilno, če bi recimo generacija, ki je pač po vseh analizah, živela slabše, kot pa bodo prihodnje generacije, v bistveno težjih okoliščinah so delali sedanji upokojenci, kot pa, ne vem, bodo delali prihodnji, čez dvajset let. Bilo bi krivično s tega vidika medgeneracijske solidarnosti, če bi še naprej ohranili to zaostajanje.